

28.

Bogactwo spotkania ze zwierzętami domowymi

I. PROSPEKT WARTOŚCI

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

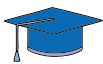
1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Kształtowanie zainteresowania światem zwierząt

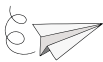
1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Formowanie postawy odpowiedzialności i umiejętnej opieki

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Współistnienie świata ludzi i świata zwierząt. Jak nie nadużywać swojej władzy wobec zwierząt?
- Co to znaczy oswoić? Po co?

- Przyjaźń między człowiekiem a zwierzęciem. Miejsce zwierzęcia w rodzinie.
- Charakterystyka i różnorodność świata zwierząt.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Człowiek jest szczytem stworzenia¹.
- Mam uszanować życie zwierząt.
- Środowisko naturalne to przestrzeń dla człowieka i zwierząt.

Zasady

- Dbam o zwierzęta w moim otoczeniu.
- Czas wolny poświęcam na poznawanie świata zwierząt. Organizuję wycieczki badawcze.
- Żyję w harmonii z otaczającymi mnie zwierzętami.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Człowiek staje się odpowiedzialny za oswojane zwierzęta.
- Świat zwierząt odkrywa tajemnice świata.
- Mądrość praw świata zwierząt ukazuje patologiczne tendencje cywilizacyjne.

Zasady

- Aktywność człowieka ma wpływ na funkcjonowanie świata zwierząt.
- Razem z dzieckiem opiekuję się zwierzętami.
- Uczę rozpoznawać potrzeby zwierzęcia domowego.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Człowiek jest odpowiedzialny za świat zwierząt.
- Szkoła jest miejscem uczenia się praw świata zwierząt.
- Szkoła formuje postawę ochrony zwierząt.

¹ „Człowiek jest szczytem dzieła stworzenia. Opis natchniony wyraża tę prawdę, wyraźnie oddzielając stworzenie człowieka od stworzenia innych stworzeń”. KKK 343.

- Szkoła ukazuje proces wzajemnego kształtowania się świata ludzi i świata zwierząt.

Zasady

- Nawiązuję współpracę z rezerwatem przyrody. Realizuję program edukacyjny: wycieczki, badania, filmy, pokazy, konkursy.
- Ukazuję przykłady harmonijnego funkcjonowania ludzi i zwierząt.
- Szkoła stara się o materiały dydaktyczne umożliwiające rzetelne poznanie świata zwierząt.
- Kształtuję postawę podziwu dla piękna świata zwierząt.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Ucniowie, którzy opiekują się zwierzętami domowymi realizują na lekcji wychowawczej temat o odpowiedzialności za domowe zwierzęta. Przedstawiają charakterystykę zwierzęcia, opowiadają historię znajomości z nim. Jak wygląda jego pielęgnacja i jakie są obowiązki opiekuna zwierzęcia. Ukazują, że przyjaźń między człowiekiem a zwierzęciem jest możliwa.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Uczeń potrafi współistnieć ze światem zwierząt. Nie używa przemocy w kontakcie ze zwierzętami i nie pozwala, by inni ją stosowali. Ochrania i pielęgnuje zwierzęta. Przebywając z nimi, młody człowiek uczy się zmysłu obserwacji. Rozumie znaczenie oswojania zwierząt. Uczeń zna zwyczaje zwierząt, za które jest odpowiedzialny. Odpowiedzialność traktuje jako służbę i pomoc.

1.10. ZAGROŻENIA

Człowiek może źle wykorzystać swoją władzę nad zwierzęciem. Może pojawić się zagrożenie przedmiotowego traktowania zwierząt, co prowadzi do znieczulenia na ich krzywdę i ból. Również może zacząć dominować postawa braku odpowiedzialności za oswojone zwierzę. Szkoła może przekazać tylko wiedzę o zwierzętach, bez formowania wobec nich postawy moralnej.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Już od pierwszych lat życia dzieci interesują się światem zwierząt. Dzieje się to dzięki: pięknie ilustrowanym książeczkom dla dzieci (zwierzęta są głównymi bohaterami wielu bajek), dzięki opowieściom rodziców, spacerom czy poprzez obecność jakiegoś zwierzaka w domu, czy w gospodarstwie. Ważne jest kształtowanie odpowiedzialności za zwierzęta domowe. Zwierzęta są wrażliwe i inteligentne: ból, radość odczuwają tak jak człowiek.

Najlepszy przykład dają sami rodzice. Jeśli dziecko chce mieć zwierzę, to musi wiedzieć, że będzie za nie odpowiedzialne. Pupila trzeba karmić, sprzątać po nim, wyprowadzać na spacer, chodzić z nim na wizyty do weterynarza.

Bez wątpienia obecność zwierząt domowych pozytywnie przyczynia się do rozwoju dziecka.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Mira Jaworczakowa (również jako Mira Wiśniewska) – urodzona 21 kwietnia 1917 roku w Sartaniu (niewielka wieś nieopodal Mariupola na wschodzie Ukrainy), zmarła 5 października 2009 roku w Krakowie, polska pisarka, autorka wielu książek dla dzieci i młodzieży, dziennikarka w czasopismach dziecięcych.

Najbardziej znane utwory pisarki to obyczajowe i psychologiczne powieści tj. *Oto jest Kasia*, *Zielone pióro*, *Coś ci powiem*, *Stokrotko*, a także opowieść dla młodszych czytelników *Jacek*, *Wacek* i *Pankracek*.

Główną bohaterką powieści pt. *Oto jest Kasia* autorstwa Małgorzaty Jaworczakowej jest ośmioletnia Kasia. Ma starszego brata, jako najmłodsza jest rozpieszczana przez rodziców. Sytuacja zmienia się, kiedy w życiu Kasi pojawia się siostrzyczka Agnieszka. Malutkie dziecko wymaga ciągłej troski, dlatego Kasia przestaje być w centrum zainteresowania rodziców.

Dziewczynka jest bardzo rozżalona, opuszcza się w nauce i jest niedobra zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci. Przechwala się. Cały czas we wszystkim chce być najlepsza. Okłamuje nawet koleżanki, że będzie miała kanarka. Z czasem jednak przekonuje się, że nie warto być niemiłym, bo w ten sposób tylko zniechęca do siebie innych. Przyjaciół można zjednać miłym nastawieniem.

– Kasiu, Kasiu! – wołała Magdzia. – Żebyś ty wiedziała, co Ewka ma!
– Co ma? – Kasia przystanęła.
– Kota!
– Ma kotka. Cały jest czarny, tylko łapki ma białe i ogon ma biały – wylczyła jednym tchem Ewka i patrzyła uważnie, jakie ta wiadomość wywoła wrażenie na Kasi.
– Kotka? – zdumiała się Kasia. – Prawdziwego? – i zaraz dodała: – A ja mam trzy nowe sukienki dla lalki i tatuś mi przyniósł książkę.
– Ale ona ma kota – przypomniała Magdzia. – Kot ważniejszy niż sukienki.
– Wielkie rzeczy. – Kasia wzruszyła z niechęcią ramionami. – Wcale nie ważniejszy. A ja będę miała jeszcze kanarka! Kanarek jest najważniejszy.
– Cooo? – wytrzeszczyły oczy obie dziewczynki.
– Tak: jest żółty i śpiewa. A koty nie śpiewają.
Ewka jeszcze przed chwilą uradowana, teraz spoważniała, nawet lekko westchnęła. Kasia obrzuciła obie koleżanki triumfującym spojrzeniem. Oczywiście z tym kanarkiem to nieprawda, tatuś nic takiego nie obiecywał. Ale niech się Ewka nie chwali!

M. Jaworzakowa,
Oto jest Kasia,
wyd. Nasza Księgarnia,
Warszawa 2018, s. 45-46.

Z przytoczonego powyżej fragmentu wynika, jak ważne jest dla dzieci posiadanie zwierzęcia domowego. Kasia i jej koleżanki licytowały się, które zwierzę jest cenniejsze i ważniejsze: kotek czy kanarek? Kasia myślała, że może trzy nowe sukienki dla lalek i książka zrobią na koleżankach wrażenie. Tak się jednak nie stało. Dziewczynki uznały, że kotek jest ważniejszy niż ubranka dla lalek. Wtedy Kasia ze złości, aby zrobić Ewie przykrość, skłamała, że tata obiecał jej żółtego i śpiewającego kanarka. Na szczęście Kasia zrozumiała, że takie postępowanie nie spowoduje, że będzie szczęśliwsza. Zmieniła swoje nastawienie do rodziny i koleżanek.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Wielu mieszkańców Watykanu widziało nieraz, jak prefekt Kongregacji Wiary kardynał Józef Ratzinger (późniejszy papież Benedykt XVI), po drodze do pracy zatrzymywał się, by pogłaskać spotkanego właśnie kota. [...] Wśród rzymskiej czworolapej miauczącej braci znany był jako dostarczyciel obiadów i ktoś, z kim można porozmawiać. Jak mówią dobrze poinformowani, kardynał rozmawiał z kotami po niemiecku. Zapewne dlatego, że koty i tak odpowiadają po kociemu: miauu i mrauuu. Taka rozmowa trwała nieraz i kilka minut. Napotkane po drodze zwierzęta często towarzyszyły kardynałowi do samych drzwi Kurii Rzymskiej. Podobno pewnego razu szła za nim procesja licząca ponad dziesięć futerkowców. Zainterweniował wtedy członek Gwardii Szwajcarskiej: „Emnencjo, proszę spojrzeć, koty najeżdżają Stolicę Apostolską”.

Strata puszczy i lasów pociąga za sobą równocześnie stratę gatunków, które mogłyby w przyszłości stanowić zasoby niezwykle ważne nie tylko dla wyżywienia, ale także dla leczenia chorób i wielu usług. Różne gatunki zawierają geny, które mogą być kluczem do zaspokojenia w przyszłości pewnych ludzkich potrzeb lub uregulowania pewnych problemów ekologicznych.

K. Szczurki, *Wszystkie koty kardynała*, „Mały Gość Niedzielny” 2006, nr 6, 17.03.2012, [online:] <https://www.malygosc.pl/doc/1107664.Wszystkie-koty-kardynała> [dostęp: 16.11.2020].

3.2. PISMO ŚWIĘTE

A po czterdziestu dniach Noe, otworzywszy okno arki, które przedtem uczynił, wypuścił kruka; ale ten wylatywał i zaraz wracał, dopóki nie wyschła woda na ziemi. Potem wypuścił z arki gołębicę, aby się przekonać, czy ustąpiły wody z powierzchni ziemi. Gołębicą, nie znalazłszy miejsca, gdzie by mogła usiąść, wróciła do arki, bo jeszcze była woda na całej powierzchni ziemi; Noe, wyciągnąwszy rękę, schwytał ją i zabrał do arki. Przekazawszy zaś jeszcze siedem dni, znów wypuścił z arki gołębicę i ta wróciła do niego pod wieczór, niosąc w dziobie świeży listek z drzewa oliwnego. Poznał więc Noe, że woda na ziemi opadła. I czekał jeszcze siedem dni, po czym wypuścił znów gołębicę, ale ona już nie powróciła do niego.

Rdz 8,6-12.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Każde stworzenie posiada swoją własną dobroć i doskonałość. O każdym z dzieł „sześciu dni” jest powiedziane: „A widział Bóg, że było dobre”. „Wszystkie rzeczy bowiem z samego faktu, że są stworzone, mają własną trwałość, prawdziwość, dobroć i równocześnie własne prawa i porządek” (KKK 343). Różne stworzenia, chciane w ich własnym byciu, odzwierciedlają, każde na swój sposób, jakiś promień nieskończonej mądrości i dobroci Boga. Z tego powodu człowiek powinien szanować dobroć każdego stworzenia, by unikać nieuporządkowanego wykorzystania rzeczy, które lekceważy Stwórcę oraz powoduje zgubne konsekwencje dla ludzi i ich środowiska.

KKK 337;
por. 340-341.

IV. LITERATURA

Atkinson E., *Bobik od franciszkanów*, tłum. M. Przyborowska, Wydawnictwo Świętego Wojciecha, Poznań 1991.

Bożek J., *Człowiek i pies. Zwierzę nie jest rzeczą*, wyd. Klub Gaja, Bielsko-Biała 2003.

Człowiek – zwierzę – cywilizacja. Aspekt humanistyczny, red. H. Korpikiewicz, wyd. Prodrak, Poznań 2001.

- Ferry L., *Nowy ład ekologiczny. Drzewo, zwierzę i człowiek*, tłum. H. Miś i A. Miś, wyd. Centrum Uniwersalizmu przy Uniwersytecie Warszawskim – Polski Oddział Międzynarodowego Towarzystwa Uniwersalizmu – Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 1995.
- Franciszek, *Enc. Laudato si'. W trosce o wspólny dom*, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2015.
- Jaworczakowa M., *Oto jest Kasia*, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2018.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Paczos K., *Zwierzę rozumne. Zagadnienia podstawowe z filozofii niższych warstw duszy ludzkiej. Perspektywa Arystotelesa i św. Tomasza z Akwinu*, wyd. Szkoła Filozofii im. św. Tomasza z Akwinu przy Stowarzyszeniach Ichtis i Keryx, Gdańsk 2004.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Ratajczak J., *Ziarenka maku*, wyd. Ibis, Poznań – Żychlin 2018.
- Szczurski K., *Wszystkie koty kardynała*, „Mały Gość Niedzielny” 2006, nr 6, 17.03.2012, [online:] <https://www.malygosc.pl/doc/1107664.Wszystkie-koty-kardynała> [dostęp: 16.11.2020].

